

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
SO-III.431.15.2020

Olsztyn, 4 stycznia 2021 r.

**Pan
Zbigniew Włodkowski
Burmistrz Orzysza
ul. Rynek 3
12-250 Orzysz**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w trybie zdalnym w Urzędzie Miejskim w Orzyszu, ul. Rynek 3, 12-250 Orzysz, NIP 8491039782, REGON 000529344.

W okresie objętym kontrolą oraz w czasie prowadzenia kontroli funkcję kierownika jednostki kontrolowanej – Burmistrza Orzysza sprawował Pan Zbigniew Włodkowski, który stanowisko to objął 24 października 2018 r.

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

- 1) Anna Chojnowska – starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 2/2020 wydaną przez Dyrektora Generalnego Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.357.2020 z 5 listopada 2020 r. wydanego przez Wicewojewodę Warmińsko-Mazurskiego;
- 2) Maciej Jurzyński – starszy inspektor wojewódzki, członek zespołu kontrolnego, posługujący się legitymacją służbową nr 3/2020 wydaną przez Dyrektora Generalnego Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.356.2020 z 5 listopada 2020 r. wydanego przez Wicewojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Kontrolę rozpoczęto 19 listopada 2020 r., a zakończono 7 grudnia 2020 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod numerem 4/2020.

Przedmiotem kontroli była realizacja w okresie od 1 lipca 2019 r. do 30 czerwca 2020 r. przez Urząd Miejski w Orzyszu zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w obszarze ewidencji ludności i dowodów osobistych.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie

(Dz. U. z 2019 r. poz. 1464) w związku z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2020 r. poz. 332 ze zm.) i art. 4 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2019 r. poz. 1397 ze zm.).

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Orzyszu ustanowionym zarządzeniem Nr 44/03.2020 z dnia 30 marca 2020 roku, zadania objęte kontrolą należały do zakresu działania Urzędu Stanu Cywilnego (dalej jako USC). Osobą bezpośrednio odpowiedzialną za realizację zadań z zakresu ewidencji ludności była Pani Bożena Gajdulewicz, zatrudniona na stanowisku inspektora od 1 maja 2006 r. Natomiast zadania w obszarze dowodów osobistych realizowała Pani Teresa Sokołowska, zatrudniona na stanowisku Kierownika USC (poprzednio na stanowisku Zastępcy Kierownika USC) od 1 czerwca 2011 r. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym kierownik urzędu stanu cywilnego, tj. Pani Teresa Sokołowska kieruje jednocześnie Wydziałem Spraw Obywatelskich realizującym kontrolowane zagadnienia. Pracownicy Urzędu Stanu Cywilnego posiadają upoważnienie do załatwiania spraw w imieniu Burmistrza Orzysza w zakresie podpisywania pism, zaświadczeń i udostępniania danych z ewidencji ludności i rejestru dowodów osobistych (dalej jako RDO) oraz dokumentacji związanej z dowodami osobistymi.

Z ustaleń kontroli wynika, iż pracownicy Wydziału zastępowali się przy realizacji kontrolowanych zagadnień w czasie swojej nieobecności.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność jednostki kontrolowanej ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

I. Realizacja zadań w zakresie dowodów osobistych

1. Wydawanie dowodów osobistych

Badaniem objęto 40 z 540 spraw wydania dowodu osobistego w okresie kontrolnym, co stanowiło 7,40 % całości załatwionych spraw. W badanej próbie ustalono następujące przyczyny złożenia wniosków:

- upływ terminu ważności – 11 przypadków,
- pierwszy dowód – 4 przypadki,
- utrata dowodu – 6 przypadków,
- uszkodzenie dowodu – 6 przypadków,
- zmiana danych zawartych w dowodzie – 9 przypadków,
- zmiana wizerunku – 1 przypadek,
- wymiana dowodu bez warstwy elektronicznej – 1 przypadek,
- reklamacja -1 przypadek,
- kradzież tożsamości – 1 przypadek

Na podstawie analizy powyższych przypadków ustalono, że wnioski zostały złożone i zrealizowane zgodnie z przepisami ustawy o dowodach osobistych i rozporządzeń. Pracownik Urzędu Miejskiego w Orzyszu zamieszczał na wniosku stosowną adnotację o sposobie ustalenia tożsamości osoby ubiegającej się o dowód osobisty. Z adnotacji wynika, że tożsamość ustalał na podstawie dowodu osobistego lub paszportu, a w przypadku jego braku – na podstawie danych zawartych w rejestrze PESEL i RDO. Za osoby małoletnie wniosek składał i podpisywał jeden z rodziców. Na wniosku pracownik zamieszczał stosowną adnotację o danych rodzica składającego wniosek w imieniu dziecka. W przypadku wniosków złożonych drogą elektroniczną, za pośrednictwem platformy ePUAP tożsamość ustalono w dniu odbioru dowodu

osobistego, na podstawie przedłożonego dokumentu tożsamości, tj. dowodu, o czym adnotację zamieszczano na formularzu odbioru dowodu. W badanej próbie stwierdzono dwa takie przypadki.

Dowody osobiste pracownik kontrolowanej jednostki wydawał wnioskodawcom wyłącznie za pokwitowaniem na formularzu zgodnym ze wzorem określonym w przepisach rozporządzenia. Osoba odbierająca dowód (ew. także kopertę PUK) składała czytelny podpis na formularzu odbioru. W zbadanych przypadkach odbioru dowodu osobistego dla małoletniego dokonał rodzic, który złożył wniosek.

W tym zakresie stwierdzono, iż:

- w sprawie z wniosku nr 2816023/2019/0674857/01, przyjęto wniosek o wydanie nowego dowodu osobistego z powodu zgłoszenia utraty posiadanego dotychczas dowodu osobistego, chociaż jak wynika z adnotacji zawartych na wniosku osoba nie utraciła dokumentu, a wymianę uzasadniała informacją zamieszczoną na stronie uczelni o naruszeniu ochrony danych osobowych w związku z kradzieżą laptopa, na którym gromadzone były dane osobowe. Wnioskodawca nie przedstawił jednak żadnego dokumentu (zaświadczenia kradzieży danych), potwierdzających ten fakt. Posiadany i zgłoszony jako utracony dowód osobisty nr [REDAKTOWANE] został unieważniony z powodu innych przyczyn, jednak z dniem zgłoszenia utraty na piśmie. W tym przypadku, w ocenie kontrolujących nie istniały uzasadnione przyczyny wydania nowego dowodu osobistego z powodu utraty dowodu osobistego, gdyż faktycznie nie było utraty dokumentu. Jako powód wymiany organ mógł przyjąć „inne przyczyny” (nieprawidłowość).

- w sprawie z wniosku nr 2816023/2019/2723497/01 organem odnotowanym w SRP, który nadał numer PESEL małoletniej przy procedurze wydania dowodu osobistego na wniosek rodzica jest USC Orzysz, a nie organ gminy Orzysz (uchybienie).

Wskazana powyżej nieprawidłowość oraz uchybienie powstało na skutek działania osoby realizującej wnioski, tj. Pani Teresy Sokołowskiej, która wyjaśniła, iż nastąpiło to wyłącznie przez niedopatrzenie i znaczną ilość obowiązków, które wykonuje. W pozostałym zakresie nie stwierdzono błędów przy procedurze wnioskowania i realizacji wniosków o wydanie dowodu osobistego. Skutkiem powyższej nieprawidłowości było odnotowanie w RDO błędnych danych co do przyczyn złożenia wniosku, unieważnienia poprzedniego dowodu, czy też odnotowania w SRP organu, który nadał numer PESEL dla osoby małoletniej, dla której zawnioskowano o dowód osobisty.

Ponadto z wyjaśnień jednostki kontrolowanej wynika, że dowody nieodebrane w ciągu 6 miesięcy od daty ich wystawienia są przechowywane w kopertach dowodowych wnioskodawców. Koperty dowodowe oraz spersonalizowane dowody oczekujące na odbiór przechowywane są w odpowiednich warunkach, uniemożliwiających dostęp do nich osób nieuprawnionych, ich zabranie, zniszczenie lub uszkodzenie.

2. Unieważnianie dowodów osobistych.

Badaniu poddano 35 przypadków unieważnień dowodów osobistych (11 z powodu upływu terminu ważności dowodu, 9 z powodu zmiany danych zawartych w dowodzie, 6 z powodu utraty dowodu, 6 z powodu uszkodzenia dowodu, 1 z powodu wymiany dowodu bez warstwy elektronicznej, 1 z powodu zmiany wizerunku, 1 z powodu reklamacji oraz 1 z powodu kradzieży tożsamości).

W badanym zakresie stwierdzono iż:

- w sprawie z wniosku nr 2816023/2019/0674857/01 w systemie RDO unieważniono poprzedni dowód osobisty wnioskodawcy nr [REDAKTOWANE] z powodu „innych przyczyn”, natomiast nowy dowód osobisty nr [REDAKTOWANE] wydano z powodu „utruty”. Jak wynika z dokumentacji znajdującej się w kopercie dowodowej wnioskodawca dokonał zgłoszenia utraty dowodu osobistego na piśmie oraz w związku z tym złożył wniosek o nowy dowód. W RDO błędnie zatem zarejestrowano przyczynę unieważnienia poprzedniego dowodu osobistego wnioskodawcy, niezgodnie ze wskazaną przyczyną (nieprawidłowość) - uwagi dotyczące sprawy znajdują się także w pkt I ust.1.

- w sprawie z wniosku nr 2816023/2019/0240425/01 błędnie zarejestrowano w RDO przyczynę unieważnienia poprzedniego dowodu osobistego nr [REDAKTOWANE]. Dokument został unieważniony 03.02.2020 r. w dniu odbioru nowego dokumentu z powodu zmiany danych, zamiast z powodu upływu terminu ważności, co było przyczyną wydania nowego dokumentu (nieprawidłowość).

Równocześnie stwierdzono, iż w przypadku wniosków o wydanie dowodów osobistych wnioskodawcom z powodu uszkodzenia, pracownik każdorazowo przyjmował zgłoszenie uszkodzenia na piśmie. Dowody osobiste były jednak unieważniane nie z dniem przyjęcia pisemnego zgłoszenia, a dopiero z dniem odbioru nowego dowodu osobistego. Tryb postępowania był taki sam we wszystkich zbadanych przypadkach (6 spraw) wymiany dowodu z powodu uszkodzenia. W przypadku zgłoszenia uszkodzenia dowodu nie stwierdzono wydawania przez organ zaświadczenia o uszkodzeniu. Ponadto stwierdzono, że dowody uszkodzone w dniu odbioru nowego dowodu osobistego były zwracane wnioskodawcom.

W tym zakresie Pani Teresa Sokołowska, upoważniona do składania wyjaśnień w trakcie kontroli wyjaśniła, iż: *„W wymienionych sprawach dotyczących zgłoszenia uszkodzenia dowodu osobistego, dowody osobiste były unieważniane dopiero w dniu odbioru nowego dowodu, ponieważ uszkodzenia te nie powodowały utrudnień do korzystania z dowodu, ani nie uniemożliwiały identyfikacji posiadacza dowodu np. (dowody były lekko nadpęknięte). W związku z tym posiadacze tego samego dnia składali/ją wnioski o wydanie nowego dowodu, i w tym też dniu otrzymują potwierdzenie złożenia wniosku o wydanie dowodu osobistego, co umożliwia im załatwienie różnych spraw urzędowych. Uszkodzonych dowodów nie przechowujemy w kopertach dowodowych, ponieważ wnioskodawcy bardzo często chcą te dowody zatrzymać w prywatnych dokumentach celem weryfikacji wcześniejszych dokumentów sporządzonych na dane zawarte w dowodzie.”*

Zdaniem kontrolujących przyjęty przez pracownika jednostki realizującego zadania dotyczące dowodów osobistych tryb postępowania w przypadku wymiany dowodu z powodu uszkodzenia nie był prawidłowy i zgodny z zapisami ustawy z 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych. Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 4 ustawy wydanie nowego dowodu osobistego następuje w przypadku utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację jego posiadacza. Posiadacz dowodu osobistego, którego dowód osobisty został utracony lub uszkodzony, zgłasza niezwłocznie, osobiście ten fakt organowi dowolnej gminy, a posiadacz dowodu osobistego przebywający poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej –dowolnemu konsulowi Rzeczypospolitej Polskiej (art. 47 ust. 1 ustawy). Utratę lub uszkodzenie dowodu osobistego zgłasza się na formularzu utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego (art. 48 ust. 1 ustawy). Wzór formularza zgłoszenia utraty lub uszkodzenia określony

jest w załączniku do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 stycznia 2020 r. w sprawie wzoru dowodu osobistego, jego wydawania i odbioru oraz utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu. Zgłoszenie uszkodzenia dowodu powinno skutkować jego unieważnieniem w RDO z dniem zgłoszenia (art. 50 ust. 3 pkt 1 ustawy) oraz wydaniem zaświadczenia o uszkodzeniu (art. 41 ust. 1 pkt 5 ustawy). Natomiast z § 15 ust. 4 powołanego wyżej rozporządzenia wynika, iż do zgłoszenia uszkodzenia dowodu osobistego załącza się uszkodzony dowód osobisty, a jeżeli zgłoszenie nastąpiło w formie dokumentu elektronicznego, konsulowi lub za pomocą usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji, dokument ten przekazuje się pocztą lub osobiście (w obowiązującym do 12 stycznia 2020 r. rozporządzeniu zapis ten znajdowała się w § 16 ust. 3).

Powołane przepisy wskazują zatem, iż przyjęcie uszkodzenia dowodu osobistego w formie pisemnego zgłoszenia powinno nastąpić w razie uszkodzenia dowodu osobistego w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację jego posiadacza. Wyłącznie w uzasadnionym przypadku (gdy dokument jest niezbędny obywatelowi przez okres kolejnych 30 dni np. z uwagi na charakter wykonywanej pracy i nie utrudnia identyfikacji posiadacza), zasadne jest przyjęcie wniosku o wydanie dowodu osobistego i unieważnienie uszkodzonego dokumentu z dniem wydania nowego. Uszkodzony dowód osobisty powinien zostać zwrócony i trafić do koperty dowodowej. Takie stanowisko zostało przekazane gminom za pismem z 26.07.2017 r. nr SO-IV.620.13.2017 i nadal obowiązuje.

W zbadanych przypadkach, jak przyznał sam pracownik realizujący sprawy, przedstawione dowody osobiste nie spełniały powołanego warunku. Były to dokumenty np. lekko pęknięte. Z dokumentacji nie wynika, aby wnioskodawcy uzasadniali potrzebę posiadania tych dokumentów do czasu otrzymania nowych dowodów. Ponadto unieważnienie dowodu z powodu uszkodzenia skutkuje wydaniem zaświadczenia, które potwierdza fakt zgłoszenia organowi gminy zniszczenia dokumentu. W powyższych przypadkach dowody te nie zostały zwrócone do kopert dowodowych, przy odbiorze nowego dokumentu, co powinno mieć miejsce, zgodnie z powołanymi przepisami.

Ponadto ustalono, że w przypadku zgłoszenia utraty dowodu osobistego zgłaszającym wydawano zaświadczenie o utracie dowodu, którego wnioskujący odbiór kwitowali na formularzu zgłoszenia utraty dowodu. Wyjątek stanowiła sprawa z wniosku nr 2816023/2019/0674857/01 (sprawa z uwagami w pkt.1 ust. 1 i 2), gdzie na dokumencie nie stwierdzono pokwitowania odbioru zaświadczenia, gdyż w związku z zarejestrowaną w RDO błędną przyczyną unieważnienia dowodu system nie wygenerował zaświadczenia o utracie i nie zostało ono wydane wnioskodawcy. Dowody utracone unieważniane były w RDO z dniem zgłoszenia utraty na piśmie.

Opisane wyżej sprawy zostały zrealizowane w sposób nieprawidłowy. Odpowiedzialność w tym zakresie ponosi Pani Teresa Sokołowska, nadzorująca prace Wydziału oraz realizująca faktycznie przedmiotowe sprawy. Skutkiem powyższych nieprawidłowości jest nie referencyjność rejestru centralnego RDO w zakresie przyczyn unieważnienia dowodu oraz braki w kopertach dowodowych dowodów osobistych unieważnionych z powodu uszkodzenia.

Poza powyższymi uwagami w pozostałym zakresie dowody unieważniano w RDO prawidłowo.

3. Udostępnianie danych z RDO i dokumentacji związanej z dowodami osobistymi

Badaniem objęto akta wszystkich 4 spraw wszczętych w okresie objętym kontrolą, tj. sprawy o numerach WSO.5345.3.13.2019.TSO, WSO.5345.3.14.2019.TSO, WSO.5345.1.2020.TSO i WSO.5345.2.2020.TSO. Ustalono, że we wszystkich zbadanych sprawach wnioski były uzasadnione i zostały złożone przez podmioty realizujące zadania publiczne (organ Policji, prokuratora, polskich konsulów za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych). Zbadane sprawy zostały załatwione w terminach od 2 do 13 dni licząc od dnia wpływu wniosku do organu. W trzech sprawach udostępniono dane lub dokumentację w żądanym zakresie, a w jednej sprawie udzielono informacji o braku możliwości wyszukania dokumentacji według podanych we wniosku kryteriów. Odpowiedzi na wnioski organ doręczył stosownie do sposobu złożenia wniosku przez operatora pocztowego (za zwrotnym potwierdzeniem odbioru) albo przez ePUAP (do akt dołączono wydruki UPP).

Nadmienić należy, że w sprawach WSO.5345.3.13.2019.TSO i WSO.5345.2.2020.TSO wnioski zostały złożone w formie tzw. zwykłego pisma. Organ prawidłowo nie potraktował tego jako brak formalny i rozpatrzył merytorycznie wnioski. Jednak w odpowiedziach zawarł pouczenia wskazujące, że wniosek należy składać zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu. Trzeba podkreślić, że ustawa o dowodach osobistych nie przewiduje obowiązku złożenia wniosku na formularzu, a zatem można jedynie poinformować wnioskodawcę o istniejącym wzorze, który ma charakter fakultatywny, a jego wykorzystanie może ułatwić złożenie wniosku oraz usprawnić jego rozpatrzenie.

II. Realizacja zadań w zakresie ewidencji ludności

1. Rejestracja miejsca pobytu obywateli polskich i cudzoziemców

W kontrolowanym okresie w Urzędzie Miejskim w Orzyszu złożono 318 zgłoszeń meldunkowych (w tym 118 zgłoszeń pobytu stałego, 50 zgłoszeń pobytu czasowego, 78 zgłoszeń wymeldowania z pobytu stałego, 4 zgłoszenia wymeldowania z pobytu czasowego, 6 zgłoszeń wymeldowania z powodu wyjazdu poza granice RP). Badaniu poddano 30 wybranych zgłoszeń (9,43 % wszystkich spraw), w tym 10 zgłoszeń pobytu stałego, 6 zgłoszeń pobytu czasowego, 7 zgłoszeń wymeldowania z pobytu stałego oraz 4 zgłoszenia wymeldowania z pobytu czasowego oraz 3 zgłoszenia wymeldowania w związku z wyjazdem na stałe poza granice RP.

Na podstawie powyższych przypadków ustalono, że wszystkie zbadane zgłoszenia zostały złożone w formie pisemnej, na obowiązujących formularzach, z uwzględnieniem zmian we wzorach formularzy wprowadzonych w maju 2020 r. Zgłoszenia zostały podpisane przez osoby uprawnione oraz zawierały potwierdzenie pobytu dokonane przez podmiot dysponujący tytułem prawnym. W przypadku zgłoszenia meldunkowego dokonywanego przez pełnomocnika na druku widnieje jego imię i nazwisko. Dane adresowe wynikające ze zgłoszeń zostały poprawnie zarejestrowane w rejestrze PESEL, tj. z datą zgłoszenia. W tym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości czy uchybień.

2. Udostępnianie danych jednostkowych z rejestru mieszkańców i rejestru PESEL

Badaniem objęto 20 z 69 spraw w zakresie udostępniania danych z rejestru mieszkańców i rejestru PESEL (28,98% wszystkich). Badaniu poddano:

- akta spraw z teczki WSO.5345.1 (udostępnienie danych z rejestru mieszkańców) z 2019 r. nr 38, 41, 44, 47 i 50, z 2020 r. od nr 1 do 5;

- akta spraw z teczki WSO.5345.4. (udostępnianie danych z rejestru PESEL) z 2019 r. nr 14, 17, 20, 23, 26, z 2020 r. nr 9, 12, 15, 17;
- akta sprawy nr WSO.5345.4.1.2020.BGA zakończonej wydaniem decyzji o odmowie udostępnienia danych z rejestru PESEL.

Dokonane ustalenia wskazują, że w 17 zbadanych sprawach wnioski zostały złożone przed podmioty realizujące zadania publiczne (organy administracji publicznej, komorników sądowych, gminny ośrodek pomocy społecznej, inne podmioty), na formularzu urzędowym prawidłowo wypełnionym i uzasadnionym. Natomiast w 3 sprawach wnioski złożyły podmioty prywatne powołujące się na interes prawny w uzyskaniu danych, które uiściły opłatę za udostępnienie danych. W 19 zbadanych sprawach organ udzielił merytorycznej odpowiedzi (udostępnił dane albo poinformował, że brak jest żądanych danych lub poszukiwana osoba nie figuruje w rejestrze), a w jednej sprawie odmówił udostępnienia danych. Organ udostępnił dane wyłącznie w żądanym zakresie, bez zbędnej zwłoki (najpóźniej w 11 dniu licząc od dnia wpływu wniosku do organu gminy, przy czym w 50% spraw odpowiedzi wystosowano już w dniu wpływu wniosku albo w dniu następnym).

W sprawie nr WSO.5345.4.1.2020.BGA organ rozpatrzył merytorycznie wniosek i wydał decyzję o odmowie udostępnienia żądanych danych z rejestru PESEL pomimo, że wniosek był obarczony brakiem formalnym w postaci braku dokumentu potwierdzającego umocowanie osoby podpisującej wniosek do działania w imieniu wnioskodawcy będącego spółką akcyjną (nieprawidłowość). Z wniosku wynika, że osoba podpisująca jest pracownikiem spółki na stanowisku specjalisty ds. egzekucji, a nie członkiem organu uprawnionym do reprezentacji tego podmiotu. Z wyjaśnień Kierownika USC wynika, że nieprawidłowość powstała wskutek przyjęcia przez pracownika ewidencji ludności błędnej kolejności rozpatrywania elementów wniosku. Mianowicie na etapie wstępnym dokonał oceny merytorycznej i na podstawie art. 50 § 1 k.p.a. wezwał wnoszącego podanie do wykazania interesu prawnego w uzyskaniu danych oraz precyzyjnego oznaczenia osoby, której wniosek dotyczy, aby nie było wątpliwości, kto jest osobą poszukiwaną. Dopiero na drugim etapie badania wniosku pracownik miał zamiar wezwać wnioskodawcę na podstawie art. 64 § 2 k.p.a. do złożenia dokumentu wykazującego umocowanie osoby podpisującej wniosek. Ponieważ wnioskodawca nie odpowiedział na wezwanie wystosowane w trybie art. 50 § 1 k.p.a., wydano decyzję o odmowie udostępnienia danych. Działanie to było nieprawidłowe, gdyż w pierwszej kolejności należy badać wniosek pod względem formalnym oraz czy została uiszczona należna opłata. Dopiero jeżeli wniosek nie zawiera braków w tym zakresie albo zostały one usunięte na wezwanie organu, można przejść do oceny merytorycznej wniosku, tj. badania uprawnienia wnioskodawcy do uzyskania wnioskowanych danych. Skutkiem nieprawidłowości było przedwczesne wydanie decyzji odmownej.

Ponadto ustalono, że wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia braku wniosku o dokumenty potwierdzające interes prawny nastąpiło 13 dni po wpływie wniosku do organu. Jednocześnie działając na podst. art. 36 § 1 k.p.a. organ zawiadomił stronę o wyznaczeniu nowego terminu załatwienia sprawy za 2 miesiące uzasadniając to koniecznością przeprowadzenia dodatkowego postępowania wyjaśniającego zmierzającego do ustalenia, czy wnioskodawca posiada interes prawny w uzyskaniu danych. Wyznaczenie nowego terminu załatwienia sprawy odległego aż o 2 miesiące było nieuzasadnione i stanowiło uchybienie. Pracownik organu błędnie przyjął, że sprawa jest szczególnie skomplikowana, skoro to wnioskodawca był zobligowany do wykazania interesu prawnego w uzyskaniu żądanych danych, a organ nie miał obowiązku

prowadzenia własnego postępowania dowodowego w tym zakresie. Rolą organu było wyłącznie dokonanie oceny przedłożonych przez stronę informacji i dokumentów. Jednocześnie załatwienie sprawy nastąpiło niezwłocznie po upływie terminu określonego w wezwaniu, w związku z czym wskazane uchybienie nie wywołało skutków.

Wydana w sprawie decyzja zawiera wszystkie elementy obligatoryjne wymienione w art. 107 § 1 k.p.a., w tym uzasadnienie faktyczne i prawne. Wezwanie i decyzja zostały doręczone prawidłowo.

3. Postępowania administracyjne w sprawach meldunkowych

W okresie objętym kontrolą Burmistrz Orzysza wszczął i zakończył 6 postępowań administracyjnych w sprawach obowiązku meldunkowego. Wszystkie postępowania zostały umorzone. Analizie poddano akta 3 postępowań o sygnaturach: WSO.5343.3.2019.BGA, WSO.5343.5.2019.BGA i WSO.5343.3.2020.BGA.

Ustalono, że wszystkie zbadane postępowania dotyczyły wymeldowania (art. 35 ustawy o ewidencji ludności). Dwa z nich zostały wszczęte na wniosek właściciela lokalu, a jedno (sprawa nr WSO.5343.3.2020.BGA) – na żądanie prokuratora zgłoszone na podstawie art. 182 k.p.a. Przy czym w skutek omyłki pracownika w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania oraz w decyzji wskazano, że „na wniosek prokuratury rejonowej zostało wszczęte z urzędu postępowanie w sprawie”, co stanowiło uchybienie, gdyż przepisy k.p.a. nie przewidują takiego trybu wszczęcia. Należało wskazać, że postępowanie zostało wszczęte na żądanie prokuratora. Uchybienie powyższe nie wywołało skutków.

Ponadto ustalono, że w ww. postępowaniu oprócz osoby zgłoszonej do wymeldowania organ włączył do udziału w charakterze stron dwie inne osoby, ale nie udokumentował, w jaki sposób ustalił, że są stronami postępowania (uchybienie). Z wyjaśnień Kierownika USC wynika, że weryfikacji legitymacji procesowej ww. osób dokonano na podstawie danych posiadanych przez organ. Przez niedopatrzenie pracownik nie dokonał adnotacji w aktach sprawy. Zgodnie art. 72 § 1 k.p.a. czynności organu, z których nie sporządza się protokołu, a które mają znaczenie dla sprawy lub toku postępowania, utrwała się w aktach w formie adnotacji podpisanej przez pracownika, który dokonał tych czynności. Skutkiem uchybienia jest brak w aktach informacji w powyższym zakresie.

Ponadto ustalenia kontroli wskazują, że organ zawiadomił strony o wszczęciu postępowania, prawidłowo informując o dacie wszczęcia, pouczając o treści istotnych przepisów, w tym art. 41 k.p.a. Pisma doręczał stronom i innym uczestnikom za pokwitowaniem przez operatora pocztowego. Taki tryb doręczeń był jednak nieprawidłowy w odniesieniu do prokuratora uczestniczącego w postępowaniu nr WSO.5343.3.2020, bowiem zgodnie z art. 39² k.p.a. pisma powinny być mu doręczane w formie dokumentu elektronicznego, na elektroniczną skrzynkę podawczą podmiotu (nieprawidłowość). Błąd powstał przez niedopatrzenie pracownika, który doręczając pisma sugerował się tym, iż prokurator złożył żądanie wszczęcia postępowania w formie tradycyjnej, przez operatora pocztowego, a jako adres do doręczeń podał adres siedziby jednostki organizacyjnej prokuratury, w której jest zatrudniony. Nie wskazał natomiast adresu elektronicznego.

Należy wyjaśnić, że instytucja doręczania na elektroniczną skrzynkę podawczą podmiotu publicznego z art. 39² k.p.a. ma charakter obligatoryjny, a jej zastosowanie nie jest pozostawione swobodzie organu, ani uzależnione od sposobu wniesienia pisma inicjującego postępowanie czy

zgody podmiotu. Jednakże niezastosowanie tego sposobu doręczania w przedmiotowej sprawie nie wywołało negatywnych skutków, ponieważ w aktach zalegają potwierdzenia doręczeń pism dokonanych przez operatora pocztowego, z których wynika, że korespondencja dotarła na adres właściwej jednostki organizacyjnej prokuratury.

W wydanych decyzjach prawidłowo powołano podstawę rozstrzygnięcia, tj. art. 105 § 1 k.p.a. Powodem umorzenia postępowań było dopełnienie obowiązku meldunkowego przez osoby zgłoszone do wymeldowania. Decyzje zawierają wszystkie elementy obligatoryjne wymienione w art. 107 § 1 k.p.a. Sprawy zostały załatwione z zachowaniem terminów, o których mowa w art. 35 § 3 k.p.a. W aktach założono i zaktualizowano metryki spraw.

Do ustaleń kontroli, przedstawionych kierownikowi jednostki kontrolowanej w projekcie wystąpienia pokontrolnego, nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

- 1) Zapewnienie każdorazowo rzetelnej weryfikacji poprawności danych rejestrowanych w RDO w zakresie przyczyny wydania dowodu osobistego oraz jego unieważnienia.
- 2) Nadawanie numeru PESEL przez właściwy organ, tj. organ gminy Orzysz lub Urząd Stanu Cywilnego Orzysz.
- 3) Merytoryczną ocenę wniosków o udostępnienie danych z rejestru PESEL po uprzedniej weryfikacji, czy złożony wniosek spełnia wymogi formalne.
- 4) Wyznaczanie nowego terminu załatwienia sprawy o udostępnienie danych z ewidencji ludności z uwzględnieniem okoliczności danej sprawy oraz czasu, jaki jest rzeczywiście niezbędny do dokonania określonych czynności procesowych.
- 5) W postępowaniach o wymeldowanie wszczętych na żądanie prokuratora – zapewnienie doręczania pism prokuratorowi zgodnie z dyspozycją art. 39² k.p.a., prawidłowe wskazywanie trybu wszczęcia postępowania oraz dokumentowanie w aktach ustaleń w zakresie kręgu stron postępowania.

W związku z powyższym proszę Pana Burmistrza o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO - MAZURSKI
Artur Henryk Chojecki
/ podpis elektroniczny/